

DEMOLIR EL PATRIARCAT CONSTRUÏNT FEMINISME!

Quadern d'activitats del 8 de març

A través d'aquesta sèrie d'activitats que plantegem pretenem que tot l'alumnat, des dels més petits fins als més majors, analitzen les desigualtats que hi ha entre homes i dones i que, des de l'educació, adquiren un esperit crític davant d'aquesta desigualtat, així com que la igualtat siga l'eix principal en les seues relacions. Totes les activitats que plantegem són orientadores. Cada professor o professora les pot adaptar, modificar, ampliar... en funció de les seues necessitats.

JUSTIFICACIÓ

El Feminisme s'ha desenvolupat i es desenvolupa, com un procés fonamental per a la consecució dels valors socials d'igualtat i de llibertat en la societat, de manera que considerem important treballar tot açò amb el nostre alumnat. El feminisme és la base d'un canvi important, no només per aconseguir igualtat laboral o salarial. Des del feminisme exigim un canvi de societat estructural i des dels fonaments, on el capitalisme i el neoliberalisme no hi tinguen cabuda, una societat ecologista, anticapitalista, antipatriarcal, diversa, plural, etc. En definitiva, una societat on tots i totes siguem lliures.

OBJECTIUS

1. Fomentar relacions d'equitat entre gèneres.
2. Visibilitzar l'aportació de les dones en la societat.
3. Utilitzar els mitjans de comunicació com a font d'informació.
4. Crear esperit crític davant la desigualtat entre homes i dones.
5. Corregir determinats aspectes de la realitat mitjançant una situació lúdica.
6. Visibilitzar la genealogia dels moviments de dones amb objectius feministes.
7. Reconèixer la contribució del feminisme al desenvolupament de les societats democràtiques.
8. Visibilitzar i valorar la lluita de tantes dones a favor de la consecució dels nostres drets.
9. Potenciar l'apoderament de les dones, dins i fora del centre educatiu.
10. Sensibilitzar l'alumnat sobre la importància del treball en equip.
11. Desvelar els estereotips culturals i sexistes existents en les relacions i tasques familiars.
12. Desenvolupar la cultura de la igualtat en les diferents relacions humanes, al centre educatiu i fora d'ell.
13. Potenciar l'educació emocional com a part important de la personalitat de l'adolescent.
14. Sensibilitzar l'alumnat sobre la lluita contra les violències masclistes.
15. Conèixer els principals micromasclismes (violència simbòlica) presents a la nostra societat.
16. Reflexionar sobre el dret de les dones a ser mares.
17. Identificar els elements de la violència institucional.
18. Reflexionar sobre la forma de les reivindicacions de les dones.
19. Identificar els canvis en les condicions de vida de les dones i el reconeixement de les seues reivindicacions.
20. Reflexionar sobre la igualtat entre homes i dones en les condicions laborals.
21. Identificar les mesures que contribueixen a pal·liar la desigualtat a l'àmbit laboral.

METODOLOGIA

L'alumnat tindrà un paper actiu. A través de la investigació aniran descobrint noves situacions. Es fomentarà el treball en grup i el diàleg i el debat per aconseguir un aprenentatge significatiu. El paper del professorat serà orientar i guiar l'alumnat, així com motivar-los.

DE 0 A 3 ANYS

1. Reunits en assemblea expliquem un petit conte, "La niña bombera" ensenyant les il·lustracions. Preguntem:
 - de quin color és el vestit?
 - de quin color són les botes?
 - de quin color és la gorra.
2. Ensenyem les il·lustracions i diem quines tenen relació amb la protagonista del conte: botes, un casc, una piruleta, un carretó de la compra, una mànega...

DE 3 A 6 ANYS

1. Llegim en classe.

«Cuentos de buenas noches para niñas rebeldes». Editorial Destino. N'escollim un i el comentem en cercle.

2. Creem titelles.

De les mateixes dones del conte o d'altres rellevants, creem titelles amb els materials que tenim a l'aula, un cop realitzades els peguem un pal i hi escrivim el nom d'aquestes dones importants.

DE 6 A 9 ANYS

Activitat: EL MUR DEL MASCLISME

Objectiu: Posar en paraules les accions, els valors o els gestos que causen desigualtat i els que ajuden a construir un món igualitari.

Situació d'aprenentatge: Construir un mur amb caixes de cartró que anem recopilant els dies previs a l'activitat i, posteriorment, destruir-lo.

Activitats:

1. Pluja d'idees en grup gran. Quines coses impedeixen que siguem iguals dones i homes? Donem algun exemple per apropar-los al tema i projectem diverses imatges que suggereixen paraules. Després ho fem amb els aspectes que ajuden a aconseguir un món igualitari. Dividim la pissarra en dues meitats i anem apuntant les idees en un i altre costat, retolant cada part amb masclisme i feminisme.
2. Fem petits grups, cada grup fa diverses paraules de les escollides en diverses tècniques plàstiques per enganxar després a les caixes.
3. Enganxem les paraules masclistes a les caixes i construïm un mur. Un cop construït, el destruïm entre totes.
4. Agafem novament les caixes i enganxem les paraules feministes damunt les masclistes i construïm novament el mur igualitari que quedarà a l'aula una temporada.
5. Tanquem l'activitat amb una assemblea on reflexionem sobre les nostres pròpies actituds, accions o gestos en relació amb el tema i realitzem l'avaluació de l'activitat que registrem al diari d'aula.

Activitat: EL PONT DE LA IGUALTAT

Objectiu: Visibilitzar accions quotidianes de l'entorn escolar que afavoreixen el masclisme i d'altres que afavoreixen el feminisme. Visibilitzar dones arquitectes i enginyeres.

Activitats:

1. Repartim fulls amb frases escrites d'accions que promouen la igualtat i altres que la impedeixen. Exemples: "Tu no jugues al futbol, que ets xiqueta", "Elisa és la capitana del nostre equip de futbol".
2. Amb els fulls feministes fem un pont en un paper continu en què. Els fulls simulen pedres o llambordes.
3. Ajudant-nos del calendari "Temps de dones, dones en el temps" triem dues o tres dones arquitectes o enginyeres com Margarita Calero Santiago o Emily Warren (contraportada del calendari).
4. Una vegada construït el pont, l'enganxem en un corredor i anem trucant els companys/es de diferents grups perquè creuen el pont de la igualtat, explicant en què consisteix.
5. Tornem a l'aula i realitzem la valoració de l'activitat en grup gran i menut, i ho registrem al diari de l'aula.

DE 9 A 12 ANYS

Paraules que abracen

Escolteu la cançó, "Palabras que abrazan" (NIUSS més artistes femenines col·laboradores):

<https://www.youtube.com/watch?v=KykOIEGTqwE>

Coneixeu el significat de les paraules següents? En cas contrari, busqueu-les al diccionari:

- Sororitat
- Empoderament
- Feminisme
- Masclisme
- Androcentrisme
- Rols de gènere
- Estereotips de gènere
- Igualtat

Quin d'aquests termes us ha cridat més l'atenció? Per què?

Finalment, debatrem a classe sobre ells. Plantejant una sèrie de preguntes:

- Hi ha realment igualtat?
- Què podem fer per acabar amb els rols i estereotips de gènere?
- Masclisme i Feminisme són termes oposats?

Dones que deixen petjada

Hi ha al teu poble, ciutat, comarca, etc., un edifici o obra d'enginyeria destacable i que l'haja fet una dona? O com a alternativa, existeix algun grafit que estiga fet o represente una dona famosa? Busqueu informació sobre aquestes dones i la seua obra i acabeu fent una exposició a l'entrada o corredor del centre educatiu, text i imatges, durant la setmana del 8 de març, Dia Internacional de les Dones.

DE 12 A 15 ANYS

Objectius:

1. Presentar el feminisme a l'aula com un mitjà per demolir el patriarcat.
2. Reflexionar sobre l'evolució del paper de la dona en la societat.
3. Desemascarar tòpics i prejudicis sobre el paper de la dona i el pensament feminista.
4. Generar a l'aula un entorn segur per evitar que l'alumnat se senta jutjat o pressionat a l'hora de debatre i expressar les seues emocions.

Activitat 1: DIGUES EL PRIMER QUE PENSES

Material: fotografies tretes del llibre "Guía de la Buena Esposa", publicat l'any 1953 i l'autoria del qual s'atribueix a Pilar Primo de Rivera.

Començarem pensant en grup de dos, quines són les condicions de les dones que són mestressa de casa i desenvolupen feines sense remuneració i amb tanta càrrega que semblen esclaves de la llar.

Es projectaran les diferents imatges del llibre esmentat, amb les regles que s'hi citen, perquè cada grup diga el primer que pensa en veure les diferents imatges. Un cop anotades les idees, treballaran les qüestions següents en relació amb les imatges:

Com eren les relacions en parelles a l'època dels nostres pares i avis? Intenta fer una llista amb els teus companys i companyes on es puga descriure amb detall les funcions de les dones/esposes i les funcions dels homes/marits. Expressa la teua opinió en grup, i si estàs d'acord o en desacord. Compara-ho amb les parelles actuals. Es pot dir que hi ha hagut un canvi radical? En què hem canviat?

Temporalització: 1 sessió de 50'.

Activitat 2: ESCOLTES EL QUE CANTES?

Material: fotocòpies amb fragments de les cançons següents «Si me porto mal», de Dasoul; «Mía» i «Propuesta indecente», de Romeo Santos; i "Picky Picky", de Joey Montana.

Per parelles, se'ls reparteix un fragment de la mateixa cançó amb buits en què falta una paraula. Per torns, han de completar la lletra indicant la que falta a través de la mímica. Cadascú tindrà aquelles que necessita l'altre estudiant. Les paraules ressaltades en negreta indiquen quines són les que no té l'altra persona. Per practicar conjuntament la pronunciació poden, alhora, llegir en veu alta la cançó i en arribar a la paraula ressaltada, transmetre-la al seu company o companya mitjançant gestos i mímica.

A continuació analitzen les cançons i en reflexionen el contingut per parelles mitjançant preguntes dirigides del professorat.

Posteriorment, es fa una posada en comú en què comparteixen amb els altres les conclusions a què han arribat, donant lloc a un debat comú. Finalment, es mostra el videoclip de les cançons perquè, mitjançant el relat visual del tema, tinguen una perspectiva més clara de la representació de l'home – amb un paper dominant – i de la dona – amb un rol de subordinació -. Com s'ha pogut apreciar, a la primera part de l'activitat s'exercita la pronunciació i la comprensió auditiva a través de la intel·ligència musical i la kinestèsica. A la segona part, es debat de forma grupal i per parelles, i es reflexiona tant individualment com cooperativament. D'aquesta manera, també es treballa la intel·ligència interpersonal i intrapersonal a l'hora d'expressar sentiments i emocions en relació a les qüestions plantejades.

DE 15 A 18 ANYS

Títol: IMAGINA'T SI ET PASSARA...

Objectiu: Prendre consciència

Metodologia: Pràctica i descobriment guiat.

<https://www.instagram.com/bellamenteorg/reel/C1sd9WhxtgL/>

<https://www.youtube.com/channel/UC8tkeBMr93UWkYApvDKibqA>

Activitat 1

1. Actualment, els esports encara no tenen la mateixa dedicació, tracte i publicitat als mitjans de comunicació, segons quins siguin i qui els practique. Estan molt diferenciats per sexes, i és un àmbit on la desigualtat per raó de gènere marca una discriminació molt evident. I per tant, el tracte periodístic a les esportistes tampoc no és el mateix.

Es proposa una dinàmica en què es presenta una situació de la vida real. Per treballar la igualtat d'oportunitats, la coeducació, etc.

2. Fem dos equips, en què estiga equilibrat el nombre de xiquets i de xiquetes; dos grups homogenis, posant-los en situació ja que visualitzaran moments diferents. Un cop representades totes les situacions, visionem el vídeo de la campanya #covertheathlete en què es parodia el tipus de preguntes que se solen fer a les esportistes a les conferències de premsa esportives, la primera part a un grup i la segona part del vídeo a l'altre.

Visibilitza la diferència en què els reporters es dirigeixen a esportistes homes i dones.

- Un grup: visualitzar la part del vídeo en què es fan les preguntes als esportistes masculins.
- Un altre grup: en contraposició, es visualitza amb el tipus de preguntes que es van fer a les atletes femenines.

3. S'atura i s'inicia un debat: què pensen sobre aquest tipus d'entrevistes? I sobre les preguntes que els fan?

Activitat 2

1. Debat final. Plantejant a l'alumnat què modificarien, què preguntarien, on troben més situacions com aquestes a la vida quotidiana.

- Cerquem exemples d'estereotips sexistes en altres reportatges o publicitat.
- Posem en comú la nostra cerca d'estereotips.

2. Elaborar conclusions finals sobre com creuen que se senten les dones atletes. El perquè d'aquests estereotips. Com et sentiries si et passa a tu?

PERSONES ADULTES

1. AULES PER LA IGUALTAT

Al document Igualdad en cifras 2023 publicat pel Ministeri d'Educació i Formació Professional (MEFP), trobareu la distribució de l'alumnat de les diferents etapes educatives. Al llarg de quatre sessions – dues de preparació i dues d'exposició i debat –, per parelles o grups paritaris (màx. 4), heu d'escollir una etapa o nivell educatiu, inclosa l'Educació de Persones Adultes. Les dues primeres sessions es dedicaran a analitzar les dades i preparar-ne l'exposició. En una tercera sessió, cada parella exposarà, amb el suport d'imatges, la distribució de l'alumnat i en plantejarà les seues conclusions argumentant les possibles causes que donen lloc a les diferències, o similituds, entre dones i homes a l'etapa educativa analitzada. A la darrera i quarta sessió, es debatrà sobre les conclusions plantejades per cada parella o grup a través de la persona encarregada del portaveu.

2. PERCEPCIONS DE LA IGUALTAT. JA SOM IGUALS?

El novembre del 2023, el Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS) va realitzar una enquesta, a través de 4.005 entrevistes, sobre les percepcions sobre la igualtat entre homes i dones, i sobre els estereotips de gènere (QR-1). També sobre el repartiment de les tasques de la llar, les cures a persones dependents o el comportament dels dos sexes. Heu d'accedir a l'avanç de l'estudi i repartir les preguntes 1 a 29 en tres grups de treball (QR-2). Analitzeu els resultats de l'enquesta i exposeu a la resta de la classe les vostres conclusions. Podeu utilitzar les dades provisionals segons les creences, l'edat, o les variables socioeconòmiques (QR-3), per donar suport a la vostra postura amb dades objectives.